

Obr. 16. Prštice. Kamenná sekerka. Kresba M. Kuča.
Fig. 16. Prštice. Stone axe. Drawing by M. Kuča.

Summary

During a surface survey in the Prštice – ‘Močáry’ field (Brno-Country District), in the vicinity of the Silůvky–Ořechov road, several prehistoric artefacts were discovered. From a small assemblage of lithic artefacts of probable Neolithic origin, a fragment of a Želešice-type metabasite axe is of particular interest (Fig. 16). These finds represent the first evidence of activity from the Neolithic period at this site. Further information may be provided by more detailed investigation.

Martin Kuča, Ivo Ondráček

Přerov (k. ú. Dluhonice, okr. Přerov) „Dolní újezd“.

Kultura lineární keramiky. Sídliště. Vertikální řez. Záchranný výzkum.
AMČR: M-202601046.

Lokalizace: S-JTSK: -536375.35, -1137548.63

V červnu 2025 bylo v rámci archeologického dohledu na stavbě opravy vodovodu na katastru Dluhonic zdokumentováno soujání datované na základě získaného materiálu do období kultury s lineární keramikou. Prozkoumaná nálezová situace navazuje na předchozí zjištění učiněná při výzkumech stavby dálnice D1 (Vrána 2018).

Literatura

AMČR: Záznam M-202601046 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202601046>.
Vrána, J. 2018: Přerov (k. ú. Dluhonice, okr. Přerov). *Přehled výzkumů* 59(1), 135.

Summary

In June 2025, an archaeological watching brief during water pipeline repair works in the ‘Dolní újezd’ field (Dluhonice cadastral area, Přerov District) documented a pit cluster dated on the basis of recovered material to the Linear Pottery culture.

Marek Kalábek

Rataje (k. ú. Rataje u Kroměříže, okr. Kroměříž) „Hatě“, parc. č. 1555.

Neolit. Sídliště, nález v druhotné poloze. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. AMČR: M-202500963.

Lokalizace: WGS-84: 49.2705800N, 17.3290600E

V termínu 18. 3. až 2. 5. 2025 byl proveden záchranný archeologický výzkum v katastrálním území Rataje u Kroměříže vyvolaný stavbou nového areálu kompostárny a sběrného dvora v bezprostředním sousedství areálu zemědělského družstva (severovýchodní cíp polní trati s pomístním názvem „Hatě“). Kromě nálezů souvisejících se sídlištěm starší doby železné (viz oddíl Doba železná) bylo ve výplních exkavovaných objektů jako starší intruze nalezeno také několik předmětů dokládajících zde existenci neolitické sídlištní komponenty. Jednalo se o drobnou kamennou sekerku lichoběžníkovitého tvaru a kolekci štípaných kamenných nástrojů, které představují tradiční náplň sídlišť doby kamenné. Ke zmíněnému neolitickému sídlišti mohou patřit i některé další prozkoumané objekty sídlištního rázu, které však neposkytly kvůli absenci materiálu dostatečnou oporu pro jejich přesnou dataci.

Literatura

AMČR: Záznam M-202500963 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202500963>.

Summary

In 2025, a rescue archaeological excavation was carried out in Rataje (Rataje u Kroměříže cadastral area, Kroměříž District), prompted by the construction of a composting plant and waste collection centre. In addition to Hallstatt-period finds, evidence of Neolithic occupation was identified in the form of a stone axe and chipped stone industry. These artefacts represent older intrusions within later features, while other investigated features with minimal chronologically sensitive material likely belong to the same phase.

Miroslav Popelka, Martin Paulus

Rokytnice (k. ú. Rokytnice u Přerova, okr. Přerov) „Za Oborou“, parc. č. 484/31.

Kultura lineární keramiky. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum.
AMČR: M-202504628.

Lokalizace: S-JTSK: -538537.89, -1135920.75; -538539.09, -1135887.35; -538493.88, -1135848.34; -538473.18, -1135883.35

V září až prosinci 2025 prováděli pracovníci Archeologického centra Olomouc záchranné výzkumy na stavbě dálnice D55. V poloze Rokytnice – „Za Oborou“ bylo prozkoumáno celkem 267 objektů datovaných do neolitu (kultura s lineární keramikou), doby železné (laténská kultura) a časného středověku (doba hradištní) a tři kostrové hroby ze starší doby bronzové. Lokalita se nachází severně od obce na mírném svahu obráceném k jihovýchodu v nadmořské výšce 220 m. Na lokalitě byl prozkoumán kompletní půdorys neolitického dlouhého domu s rozměry 18 × 6 m (struktura 01), včetně stavebních jam podél jeho delších stěn a několika hliníků a zásobních jam v okolí. Ze zásypů neolitických objektů byly získány zlomky keramických nádob, mazanice, dvoudílných ručních mlýnů a kamenných nástrojů (broušená sekerka). Nově prozkoumané nálezové situace souvisí s již v minulosti známým nalezištěm (Šmíd 2004; Schenk, Přichystal 2025).

Literatura

AMČR: Záznam M-202504628 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202504628>.
 Schenk, Z., Přichystal, A. 2025: Rokytnice (okr. Přerov).
Přehled výzkumů 66(1), 234.
 Šmíd, M. 2004: Rokytnice (okr. Přerov). *Přehled výzkumů* 45, 179.

Summary

An archaeological excavation conducted during the construction of the D55 motorway revealed part of a Linear Pottery culture settlement in the 'Za Oborou' field (Rokytnice u Přerova cadastral area, Přerov District). A complete longhouse measuring 18 × 6 m was excavated, including construction pits along its long sides, as well as several clay pits and storage pits in its vicinity. The newly investigated contexts are associated with a previously known settlement in this area (Šmíd 2004; Schenk, Přichystal 2025).

Marek Kalábek, Jakub Vrána, Kristína Majorošová, Šimon Polínek

Telnice (k. ú. Telnice u Brna, okr. Brno-venkov)

Ul. Hliníky; „Na Krakovci“, parc. č. 1333, 1340/1, 1292/8, 1291/15. Lengyelská kultura. Sídliště. Skupina/sít sond. Záchranný výzkum. AMČR: M-202401159.

Lokalizace: S-JTSK: -590568.43, -1171147.78

Obec Telnice je územím s početnými archeologickými nálezy. Během zemních prací předcházejících výstavbě šesti rodinných domů v ulici Hliníky bylo v roce 2025 prozkoumáno 41 zahloubených objektů. Vzhledem k průběhu stavební činnosti, kdy provedená skrývka nezasahovala do sprašových podložních vrstev, byly zjištěné objekty identifikovány, dokumentovány a vzorkovány ve výkopech pro základové pasy. Výrazně menší část výkopů byla odložena až na následující rok 2026. Na základě předběžného terénního zhodnocení je část prozkoumaných objektů neolitického stáří (lengyelská kultura) a druhá výrazná skupina objektů patří starší době bronzové (kultuře únětické). Výzkumem byla tedy zdokumentována další část polykulturního sídliště známého již od 19. století, vystupujícího v literatuře pod názvem „Na Krakovci“ (Belcredi et al. 1989), které bylo v minulosti opakovaně porušované těžbou hlíny (viz současný název ulice Hliníky).

Literatura

AMČR: Záznam M-202401159 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202401159>.
 Belcredi, L., Čížmář, M., Košťálek, P., Oliva, M., Salaš, M. 1989: *Archeologické lokality a nálezy okresu Brno-venkov*. Brno: Okresní muzeum Brno-venkov.

Summary

During earthworks carried out in advance of the construction of six family houses in Telnice (Brno-Country District), 41 sunken features were investigated in 2025. Based on a preliminary field assessment, some of the features date to the Neolithic period (Lengyel culture), while a significant proportion belong to the Early Bronze Age (Únětice culture).

Marek Lečbych

Tovačov (okr. Přerov)

„U Pomníku“, parc. č. 362/121.

Neolit-eneolit. Ojedinelý artefakt. Povrchový nález. Průzkum. AMČR: M-202504991-N00003.

Lokalizace: WGS-84: 49.4439917N, 17.2855729E

Dne 11. 9. 2025 našel spolupracovník Muzea Komenského v Přerově J. Dokoupil během povrchového sběru v trati „U Pomníku“, na parc. č. 362/121, poblíž severního okraje katastru města Tovačova torzo broušeného kamenného nástroje. Jedná se o středovou část motyky (či sekeromlatu) mírně trapézovitého tvaru se zaobleným příčným průřezem a dochovaným provrtem (obr. 17). Délka torza předmětu činí 82 mm. Maximální dochovaná šířka je 49 mm. Výška nástroje v úrovni provrtu dosahuje 26 mm. Hmotnost artefaktu činí 190 g. Povrch nástroje byl původně důkladně vybroušen do lesku. Břítová část motyky byla v minulosti odlomena, přičemž provrt je umístěn spíše blíže k týlu nástroje. Průměr provrtu činí 18 mm. Poté, co došlo k odlomení břítové části nástroje, byl předmět druhotně užíván jako otloukač, čemuž nasvědčuje nápadné opotřebení na obou protilehlých koncích artefaktu. Dále jsou místy na povrchu nástroje zřetelné starší stopy poškození způsobené odštípnutím suroviny v důsledku používání, které jsou pokryty vápnitým sintrem. V jednom případě se jedná o výraznější poškození recentního stáří způsobené patrně zemědělskou technikou.

Popisovaný artefakt byl zhotoven z metamorfované horniny temně černozeleň barvy. Pod stereomikroskopem jsou nápadné hojně jehličkovité amfiboly, často s radiálně paprscitým uspořádáním. Jen zcela podřadně jsou v hornině světlejší bělošedé skvrny tvořené převážně plagioklasy. Magnetická susceptibilita vykazuje v případě exempláře z Tovačova relativně nízké hodnoty kolem $0,17 \times 10^{-3}$ SI jednotek. Hornina svým charakterem velmi dobře odpovídá nefritoidní varietě metabazitu typu Jizerské hory, pro kterou je charakteristická právě nižší magnetická susceptibilita ve srovnání s typickou páskovanou varietou (Přichystal 2009, 177).

Obr. 17. Tovačov. Torzo broušeného artefaktu sekundárně použité jako otloukač. Foto Z. Schenk.

Fig. 17. Tovačov. Fragment of a polished stone artefact secondarily used as a hammerstone. Photo by Z. Schenk.